

1

Голові разової спеціалізованої
вченої ради Харківського
національного університету
імені В. Н. Каразіна
професору Наталії СТАТІВЦІ,
майдан Свободи 4, м. Харків,
61022

ВІДГУК

офіційного опонента, завідувача кафедри політології, соціології та культурології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, кандидата політичних наук, доцента Безрука Олександра Олександровича на дисертацію Малишевої Оксани Василівни «Взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

За умов глибокої трансформації українського суспільства та розгортання рф масштабної військової агресії проти України проблематика взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку набуває особливої актуальності та практичної гостроти. Традиційні підходи до організації публічного управління регіональним розвитком, в основі яких покладено організаційний вплив регіональних органів публічного управління на соціально-економічні процеси в регіоні в умовах воєнного стану не є дієвими. Адже безпосередньо налагоджений діалог між публічною владою та суспільством, а також системна взаємодія органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства можуть створити умови для забезпечення ефективного регіонального розвитку. Громадська участь у процесах вироблення, затвердження та впровадження управлінських рішень дозволяє забезпечити їх виваженість та досягнення позитивних результатів. Особливої вагомості це набуває в умовах ведення бойових дій у південних та

східних регіонах України, коли від громадської підтримки та участі залежить їх дієвість.²

Актуальність дослідження обумовлюється нагальною потребою у теоретичному обґрунтуванні та виробленні практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку задля подальшого поступу Української держави до західноєвропейських стандартів і параметрів соціального буття.

Вище окреслене свідчить, що проблеми, на розв'язання яких спрямована дисертація О.В. Малишевої, є складовою комплексної науково-прикладної проблеми забезпечення ефективності та стійкості системи публічного управління регіональним розвитком в умовах широкомасштабних військових дій в Україні.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Дисертаційне дослідження О.В. Малишевої присвячене актуальній проблемі теоретичному обґрунтуванні та розробленні практичних рекомендацій із удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в Україні. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі авторка переконливо обґрунтовує актуальність обраної теми, формулює мету та завдання дослідження, визначає його об'єкт, предмет та методологічне підґрунтя наукової роботи. Розкривається наукова новизна отриманих результатів, їх теоретичне та практичне значення, наводяться відомості про апробацію та публікації.

Перший розділ має теоретико-методологічний характер. У ньому авторка досліджує сутність теоретичних засад взаємодії інститутів влади і громадянського суспільства як засобу регіонального розвитку, концептуалізує, поняття «громадянське суспільство» в публічно-управлінському дискурсі, окреслює його сутність та прослідковує генезис. Розкриває роль інститутів публічної влади і громадянського суспільства у процесі регулювання

регіонального розвитку та узагальнює механізми формування взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства у вимірах процесу демократизації, виокремлюючи методологічні пріоритети.

Другий розділ має аналітико-дослідницький характер. У ньому здійснюється системний аналіз ролі та місця цифрових технологій у взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства: регіональний вимір, узагальнюються зарубіжні практики взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку. А також аналізується міжнародний досвід взаємовідносин влади і суспільства в контексті емпіричних вимірювань демократичних трансформацій.

Третій розділ має проєктно-рекомендаційний характер. Авторка розробляє механізми взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства в Україні в контексті демократичних трансформацій, пропонує конкретні кроки підвищення рівня соціального капіталу територіальних громад як основи громадянського суспільства та чинник дієвого регіонального розвитку в Україні, а також окреслює публічно-управлінські важелі впливу влади і громадянського суспільства в Україні на підвищення ефективності регіонального розвитку в умовах воєнного стану та виокремлює особливості цієї взаємодії.

Робота базується на широкій джерельній базі – 251 найменування, з яких 63 – іноземними мовами, що свідчить про ґрунтовне опрацювання вітчизняних і зарубіжних наукових напрацювань з досліджуваної проблематики.

Зв’язок дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках наукових програм, планів, тем кафедри публічного управління та державної служби Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Де авторкою визначено основні напрями удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства як засобу регулювання регіонального розвитку в Україні.

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні

теоретичних положень і визначенні практичних рекомендацій із удосконалення⁴ взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку. Новизна наукових результатів конкретизується в таких положеннях:

уперше:

- доведено, що високий рівень соціального капіталу у суспільстві здатний сприяти тісній взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку, стаючи його дієвим чинником посилюючи забезпечення системи національної стійкості, особливо за наявності кризових умов у соціумі. Запропоновано власне визначення дефініції соціального капіталу в контексті взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку, як комплексу неформальних цінностей, норм, традицій, які забезпечують довіру та співпрацю між людьми, сприяючи їхньому об'єднанню для реалізації спільних ініціатив щодо регіонального розвитку;

- обґрунтовано, що дієва взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства з урахуванням регіональної специфіки сприяє виробленню та впровадженню національно-патріотичної політики, зокрема, у сфері формування загальнодержавної національної ідентичності, яка здатна стати детермінантою забезпечення легітимації інститутів публічної влади в Україні в період воєнного стану за умов неможливості оновлення публічної влади шляхом виборів у демократичний спосіб;

удосконалено:

- понятійно-категоріальний апарат публічного управління та адміністрування щодо демократизації як сукупності процесів, що детермінують всебічний розвиток демократичної політичної системи на різних взаємопов'язаних рівнях: публічно-управлінському, політико-правовому, інституційному, електоральному, соціокультурному тощо. Саме така експлікація концепту демократизації тісно корелює з публічно-управлінським дискурсом, оскільки включає формування взаємовідносин між інститутами публічної влади та громадянського суспільства у демократичному ключі;

5

- методичний підхід стосовно виявлення пріоритетних напрямів досліджень у сфері індексування стану демократії рядом відомих міжнародних організацій: Freedom House (Дім Свободи); Democracy Index («Індекс демократії»); Індекси глобального стану демократії (Global State of Democracy – GSoD); Індекс «Різновиди демократії» (Varieties of Democracy – V-Dem); Індекс відкритості уряду WJP (World Justice Project); Індекс трансформації Бертельсманна (Bertelsmann Transformation Index – BTI). Констатовано, що задля аналізу взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства в Україні найоптимальнішими є дослідження Індексу трансформації Бертельсманна, де здійснюється глибинний аналіз демократичних трансформацій на трьох взаємопов'язаних рівнях: політичні (демократичні) трансформації, економічні трансформації, державне врядування (управлінські трансформації);

- обґрунтування щодо того, що навіть вже під час війни, яку росія почала проти України у 2014 році, в Україні тривав успішний процес демократичних трансформацій, в тому числі і завдяки дієвій взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку. Мова йде про реформу децентралізації публічної влади, яку можна оцінити, як одну з найвагоміших та найдемократичніших реформ політико-управлінського простору України;

- підхід щодо електронного врядування, завдяки якому відбуваються суттєві трансформації у взаємодії інститутів публічної влади та структур громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку, які насамперед полягають у створенні якісно нових та більш спрощених форматів взаємодії. Електронна демократія детермінує створення нових та більш якісних форм громадської участі. Разом із тим, слід усвідомлювати проблему існування цифрового розриву, коли у людей може бути відсутнім доступ до інформаційних технологій;

дістали подальшого розвитку:

- систематизація демократичних, економічних та управлінських трансформацій в Україні за окремими критеріями та показниками з 2006 по 2024

роки, на основі яких виокремлено конструктивні та проблемні показники⁶ з огляду на необхідність корегування стратегій дієвої взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку;

- узагальнення, що високий рівень довіри між індивідами в суспільстві гарантує формування ефективних інститутів громадянського суспільства. Інститути публічної влади задля забезпечення високого рівня довіри суспільства до владних органів повинні більш ефективно формувати стратегічні комунікації, на регіональному рівні зокрема;

- інструменти регулювання регіонального розвитку в умовах правового режиму воєнного стану в Україні де відбулися суттєві трансформації у взаємовідносинах між інститутами публічної влади та громадянського суспільства, що, зокрема, спричинено змінами у балансі повноважень органів публічної влади. Специфіка цих змін обумовлюється регіональним контекстом: у залежності від ступеня наближеності певної території до зони бойових дій суттєво відрізняються стратегії взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертації, є науково обґрунтованими і базуються на достовірному матеріалі. Об'єкт і предмет дослідження, визначені авторкою, узгоджуються з метою і завданнями дисертаційного дослідження. Висновки трансформуються зі змістом роботи, відповідають поставленим завданням, адекватно відтворюються в тексті дисертації, корелюють з результатами, що складають наукову новизну; практичні рекомендації доведені до рівня їх можливого використання у діяльності органів публічної влади, що підтверджується відповідними довідками про впровадження.

Наукові положення, висновки та рекомендації базуються на використанні фундаментальних положень теорії публічного управління, теоріях регіонального розвитку та соціальних концептах розвитку громадянського суспільства. У

дослідженні застосовано спектр загальнонаукових методів та спеціальних⁷ методів науки публічного управління, що забезпечило комплексний підхід до проблеми виявлення пріоритетних стратегій взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у контексті регулювання регіонального розвитку.

Наукова обґрунтованість і достовірність результатів підтверджена також позитивними результатами їх апробації, що знайшли своє відображення у публікаціях у фахових наукових виданнях та матеріалах науково-комунікативних заходів.

Апробація дисертації та публікації.

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічного управління та державної служби ННІ «Інститут державного управління» ХНУ імені В. Н. Каразіна, а також основні результати дисертаційного апробовано на міжнародних і всеукраїнських наукових та науково-практичних заходах: XVIII Міжнародний науковий конгрес «Публічне управління XXI століття: світові практики та національні перспективи» (Харків, 26 квітня 2018 р.); науково-практична конференція за підсумками стажування слухачів «Публічне управління в Україні: теорія, практика, інновації» (Харків, 27 вересня 2018 р.); Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Місцеве самоврядування: сучасні тенденції розвитку (м. Київ, 3 грудня 2018 р.); XIX Міжнародний науковий конгрес «Публічне управління XXI століття: синтез науки та практики» (Харків, 19 квітня 2019 р.); науково-практична конференція «Потенціал молоді у розвитку публічного управління в Україні» (Харків, 25 лютого 2026 р.) та ін. Також окремі аспекти результатів дослідження були представлені на Онлайн-наradі з питань обговорення проєкту (оновлення) Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки (Харків, 10 січня 2025 р.), впроваджені в Перший модуль навчально-практичного курсу «Впровадження Закону України № 3077-IX «Про службу в органах місцевого самоврядування»: аспекти для обласних та районних рад» (Харків, 28 травня 2025 р.) та доповідалися в рамках навчальній програмі «Формування інструментів регіональної політики в процесі інтеграції України до

Європейського Союзу. Основи, можливості та виклики» (Польща, м. Варшава⁸, м. Катовіце, 07-09 вересня 2025 р.), представлені на засіданні Круглого столу з актуальних проблем публічного управління в умовах сучасних викликів (Харків, 29 вересня 2025 р.), пропонувалися до практичного впровадження у відкритій дискусії щодо можливостей співпраці територіальних громад з Програмою «U-LEAD з Європою» (Харків, 06 лютого 2026 р.) та на II Форумі старост Незламної Харківщини (Харків, 19 лютого 2026 р.). Результати дисертаційного дослідження викладено у одній статті у науковому виданні, проіндексованому у базі даних Web of Science Core Collection, чотирьох статтях у наукових фахових виданнях України категорії «Б» та в одному розділі у колективній монографії.

Оформлення дисертації.

Оформлення дисертації повністю відповідає вимогам, які визначено у наказі Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Практична цінність дисертаційної роботи О.В. Малишевої полягає у розробці конкретних пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку.

Розроблені авторкою у дисертаційному дослідженні пропозиції та рекомендації щодо покращення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку використані: Харківською обласною радою (Довідка від 03.03. 2026 р.), зокрема при розробці стратегії розвитку Харківського регіону, місцевих програм із розвитку громадянського суспільства; Пісочинською селищною радою Харківського району Харківської області (Довідка № 02-31 від 02.03. 2026 р.), зокрема щодо емерджентних властивостей в певній системі, де спільні зусилля окремих елементів системи дають в сукупності більш вагомий результат, ніж сума результатів елементів системи, якщо б вони не поєднувалися для взаємодії; Комунальним закладом «Ветеранський простір «Пліч-о-пліч» Харківської обласної ради (Довідка № 73/03/26 від 02.03.2026 р.) в частині розробки стратегії

посилення національної ідентичності; громадською організацією «Агенцією місцевих ініціатив» м. Харкова (Довідка від 03.03.2026 р.) стосовно національно-патріотичного виховання молоді, розвитку україноцентричних ініціатив, волонтерських проєктів.

Дотримання академічної доброчесності.

При аналізі дисертаційної роботи, наукових праць здобувача встановлено, що текст дисертації не містить запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. На стор. 53 дисертаційної роботи йде мова про поняття «інституту державно-управлінського» і поняття «інституту публічно-управлінського». Не зовсім зрозуміло, авторка ототожнює ці поняття чи ні.

2. На стор. 75 наведено наступне формулювання: «Узагальнено теоретико-методологічні підходи до осмислення категорії громадянського суспільства у вимірах публічно-управлінського дискурсу». Дана теза, на наш погляд, потребує більшої конкретизації.

3. У другому розділі проаналізовано різні індекси розвитку демократії і констатовано (стор. 129), що задля аналізу взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку найоптимальнішими є застосування Індексів трансформації Бертельсманна. Бажано було б більш детально зупинитися на саме цих індексах.

4. У третьому розділі (Висновки до третього розділу) зауважено, що органи публічної влади в умовах воєнного стану зазнали суттєвих трансформацій з огляду на їхні повноваження, функції, завдання. Потребує значно детальнішого процедурного роз'яснення що це за суттєві трансформації і як вони впливають на взаємодію інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку.

Проте наведені зауваження не змінюють загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, її завершеності та наукової цінності. Новизна та практична цінність досягнутих результатів залишаються значущими і не зменшуються через означені дискусійні питання.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Малишевої Оксани Василівни «Взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку» є завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну і практичну значущість. Дана дисертаційна робота за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у наукових публікаціях, обсягом і оформленням цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього, вважаю, що Малишева Оксана Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

завідувач кафедри політології,
соціології та культурології
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди,
кандидат політичних наук, доцент

О.О. Безрук

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 08:58:02 01.07.2026

Назва файлу з підписом: КЕП_ВІДГУК_опонент Безрук О.О..pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 412.3 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: КЕП_ВІДГУК_опонент Безрук О.О..pdf
Розмір файлу без підпису: 421.0 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: БЕЗРУК ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

П.І.Б.: БЕЗРУК ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 3012512031

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 08:58:01 01.07.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000AF364D012BD49A07

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.05.15 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради в ННІ «Інститут державного управління» ХНУ імені В.Н. Каразіна, доктору наук з державного управління, професору **Статівці Н. В.**

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора, Бельської Тетяни Валентинівни на дисертацію Малишевої Оксани Василівни «Взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Обґрунтування актуальності теми дисертації, її зв'язок із науковими програмами, темами

Збройна агресія росії проти України актуалізує проблеми наукового пошуку та практичного вироблення дієвих адміністративно-управлінських технологій, спрямованих на забезпечення інтересів людини, територіальної громади, регіону і держави. Тому, в сучасних українських реаліях, з огляду на період правового режиму воєнного стану, механізми взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку повинні базуватися на відведенні ключової ролі розбудові структур громадянського суспільства. Така ситуація вимагає фокусувати увагу на забезпеченні широкої участі структур громадянського суспільства в питаннях управління державними справами шляхом застосування відповідних політико-управлінських технологій. Одним із ключових пріоритетних механізмів забезпечення дієвої взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку є впровадження цифрових технологій котрі здатні сприяти розвитку

громадянського суспільства, якщо його представники є інформованими щодо суті мережевих комунікацій між інститутами влади та суспільством.

Тому, перед науковцями, що здійснюють дослідження в галузі публічного управління та адміністрування стоїть, зокрема, і завдання обґрунтування комплексу концептуальних положень та практичних рекомендацій щодо забезпечення дієвості механізмів взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку, що й обумовлює актуальність дисертаційного дослідження О. В. Малишевої, постановку мети роботи та завдань для її досягнення.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до стратегічної цілі 1 «Забезпечення ефективного планування регіонального розвитку» та стратегічної цілі 2 «Підвищення інституційної спроможності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та агенцій регіонального розвитку для ефективного забезпечення розвитку регіонів і територіальних громад» напряму 16 «Регіональний розвиток» Національної економічної стратегії на період до 2030 року. А також наукових програм, планів, тем кафедри публічного управління та державної служби Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Автором визначено основні напрями удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства як засобу регулювання регіонального розвитку в Україні.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна

Аналіз змісту дисертаційної роботи і наукових публікацій О. В. Малишевої дають змогу зробити висновок про те, що основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають такому виду досліджень. Належний ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих автором у дисертації, їх вірогідність забезпечені:

– коректністю визначення об’єкту та предмету дослідження (с. 21), та професійним вирішенням автором низки завдань, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження (с. 21-22), та адекватністю структурно-логічної схеми дослідження визначеній меті: кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов’язаний з попереднім і доповнює його. Обравши об’єктом дослідження взаємодію інститутів публічної влади з громадянським суспільством (с. 29-43). Автор досить ґрунтовно здійснює комплексний аналіз теоретичного підґрунтя дослідження та окреслює публічно-управлінську концептуалізацію поняття «громадянське суспільство», визначає його сутність та прослідковує генезу даного феномену (с. 34-49). Логіка викладання матеріалу корелюється з предметом дослідження (с. 22) і обраними методами дослідження (с. 22-24). Це дозволило здобувачу сформувати підґрунтя з наукових підходів і концепцій, які покладено в основу її дослідження;

– використанням широкої джерельної бази за темою дисертації і достатнім масивом аналітичних даних: список використаних джерел налічує 251 найменування (на 27 сторінках), з яких 63 – іноземними мовами (с. 192-218); дослідження базується на наукових розробках закордонних і вітчизняних науковців, які присвячено різним аспектам взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку;

– обранням методів дослідження, які забезпечили комплексний підхід до проблеми виявлення пріоритетних стратегій взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у контексті регулювання регіонального розвитку. Зокрема, дослідження базується на застосуванні загальнонаукових принципів аналізу і синтезу, об’єктивності, системності, індукції та дедукції, єдності історичного та логічного, сходження від абстрактного до конкретного тощо.

У дисертаційному дослідженні з метою визначення організаційно-правових засад взаємодії інститутів публічної влади з громадянським суспільством в Україні використано структурно-функціональний метод. За допомогою системного методу у дослідженні здійснено аналіз інститутів

публічної влади як цілісної системи, що характеризується складною структурою. Також у дослідженні застосовувалися історичний метод, порівняльний метод, метод моделювання та ін.

Методологічною основою для виявлення специфіки соціального капіталу, як базису громадянського суспільства та чинника дієвого регіонального розвитку, стали концепції теоретиків: П. Бурдьє, Дж. Коулнем, Р. Патнам, Ф. Фукуяма та ін.; позитивним є здійснений аналіз емпіричних вимірювань демократичних трансформацій різними аналітичними агенціями: Індекс трансформації Бертельсманна – BTI (Bertelsmann Transformation Index); Freedom House (Дім Свободи); Democracy Index («Індекс демократії»); Індeksi глобального стану демократії (Global State of Democracy – GSoD); Індекс «Різновиди демократії» (Varieties of Democracy – V-Dem) Інституту V-Dem; Індекс відкритості уряду WJP (World Justice Project);

– достатньою кількістю напрямів апробації отриманих результатів на науково-комунікативних заходах (с. 27-28).

Для дисертації характерна системність та ясність викладення матеріалу, вміння виділити суттєві моменти, чітка їх аргументація. Висновки дисертаційної роботи цілком обґрунтовані, коректні та логічно впливають з викладеного матеріалу.

Розроблені та обґрунтовані автором положення, висновки й рекомендації мають практичне спрямування та можуть бути використані органами публічного управління задля удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку через застосування апробованих методів і кращих європейських та світових практик, а також, на нашу думку, в навчальному процесі з підготовки за освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами галузі знань «Публічне управління та адміністрування» та програмами короткотермінового підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, а також представників інститутів громадянського суспільства.

Ознайомлення з текстом дисертації дозволяє констатувати актуальність розроблення автором досліджуваної проблематики в цілому, виокремлення найбільш гострих проблем у межах предмета проведеного дослідження, а також наявність новизни їх наукового доробку.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні актуального наукового завдання – обґрунтування теоретичних положень і визначенні практичних рекомендацій із удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в Україні, а також розроблення методико-технологічного забезпечення відповідних процесів та їх безупинного вдосконалення у контексті формування систем публічного управління, спроможних протистояти викликам воєнного часу та гібридним загрозам, сприяти повоєнному відновленню та забезпеченню керованого розвитку інститутів публічної влади і громадянського суспільства.

Основні результати, що мають елементи наукової новизни, полягають, зокрема, у такому: автором дисертації уперше - доведено, що високий рівень соціального капіталу у суспільстві здатний сприяти тісній взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку, стаючи його дієвим чинником посилюючи забезпечення системи національної стійкості, особливо за наявності кризових умов у соціумі. Запропоновано власне визначення дефініції соціального капіталу в контексті взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку, як комплексу неформальних цінностей, норм, традицій, які забезпечують довіру та співпрацю між людьми, сприяючи їхньому об'єднанню для реалізації спільних ініціатив щодо регіонального розвитку. А також обґрунтовано, що дієва взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства з урахуванням регіональної специфіки сприяє виробленню та впровадженню національно-патріотичної політики, зокрема, у сфері формування загальнодержавної національної ідентичності, яка здатна

стати детермінантою забезпечення легітимації інститутів публічної влади в Україні в період воєнного стану за умов неможливості оновлення публічної влади шляхом виборів у демократичний спосіб;

Автором удосконалено - понятійно-категоріальний апарат публічного управління та адміністрування щодо демократизації як сукупності процесів, що детермінують всебічний розвиток демократичної політичної системи на різних взаємопов'язаних рівнях: публічно-управлінському, політико-правовому, інституційному, електоральному, соціокультурному тощо. Саме така експлікація концепту демократизації тісно корелює з публічно-управлінським дискурсом, оскільки включає формування взаємовідносин між інститутами публічної влади та громадянського суспільства у демократичному ключі. А також методичний підхід стосовно виявлення пріоритетних напрямів досліджень у сфері індексування стану демократії рядом відомих міжнародних організацій: Freedom House (Дім Свободи); Democracy Index («Індекс демократії»); Індеси глобального стану демократії (Global State of Democracy – GSoD); Індекс «Різновиди демократії» (Varieties of Democracy – V-Dem); Індекс відкритості уряду WJP (World Justice Project); Індекс трансформації Бертельсманна (Bertelsmann Transformation Index – BTI). Констатовано, що задля аналізу взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства в Україні найоптимальнішими є дослідження Індeksu трансформації Бертельсманна, де здійснюється глибинний аналіз демократичних трансформацій на трьох взаємопов'язаних рівнях: політичні (демократичні) трансформації, економічні трансформації, державне врядування (управлінські трансформації). О. В. Малишевою також удосконалено обґрунтування щодо того, що навіть вже під час війни, яку росія почала проти України у 2014 році, в Україні тривав успішний процес демократичних трансформацій, в тому числі і завдяки дієвій взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку. Мова йде про реформу децентралізації публічної влади, яку можна оцінити, як одну з найвагоміших та найдемократичніших

реформ політико-управлінського простору України й підхід щодо електронного врядування, завдяки якому відбуваються суттєві трансформації у взаємодії інститутів публічної влади та структур громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку, які насамперед полягають у створенні якісно нових та більш спрощених форматів взаємодії. Електронна демократія детермінує створення нових та більш якісних форм громадської участі. Разом із тим, слід усвідомлювати проблему існування цифрового розриву, коли у людей може бути відсутнім доступ до інформаційних технологій;

Дістали подальшого розвитку, зокрема: систематизація демократичних, економічних та управлінських трансформацій в Україні за окремими критеріями та показниками з 2006 по 2024 роки, на основі яких виокремлено конструктивні та проблемні показники з огляду на необхідність корегування стратегій дієвої взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку; узагальнення, що високий рівень довіри між індивідами в суспільстві гарантує формування ефективних інститутів громадянського суспільства. Інститути публічної влади задля забезпечення високого рівня довіри суспільства до владних органів повинні більш ефективно формувати стратегічні комунікації, на регіональному рівні зокрема; інструменти регулювання регіонального розвитку в умовах правового режиму воєнного стану в Україні де відбулися суттєві трансформації у взаємовідносинах між інститутами публічної влади та громадянського суспільства, що, зокрема, спричинено змінами у балансі повноважень органів публічної влади. Специфіка цих змін обумовлюється регіональним контекстом: у залежності від ступеня наближеності певної території до зони бойових дій суттєво відрізняються стратегії взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку.

3. Оцінка змісту роботи та повноти викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 236 сторінок. Робота містить 13 таблиць, 6 рисунків, 15 додатків на 18 аркушах. Список використаних джерел налічує 251 найменування (на 27 сторінках), з яких 63 – іноземними мовами.

Розділ 1 («Теоретичні засади взаємодії інститутів влади і громадянського суспільства як засобу регіонального розвитку») присвячено здійсненню комплексного аналізу теоретичного підґрунтя дослідження процесів публічного управління у сфері забезпечення взаємодії інститутів влади і громадянського суспільства, здійснено публічно-управлінську концептуалізацію поняття «громадянське суспільство», визначено його сутність та систематизовано історію становлення; показана роль інститутів публічної влади і громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку; виокремлено методологічні пріоритети у формуванні взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства у вимірах процесу демократизації.

У розділі 2 («Сучасний стан взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку») автором представлено результати аналізу впливу цифрових технологій у взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регіональному вимірі; узагальнено зарубіжні практики взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку, а також досліджено взаємовідносини влади і суспільства в контексті емпіричних вимірювань демократичних трансформацій.

У розділі 3 («Напрями вдосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в Україні») подано результати виконання наукових завдань дисертаційного дослідження щодо обґрунтування механізму взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства в Україні в контексті демократичних трансформацій; запропоновано впровадження концепту «соціальний капітал» як основу громадянського суспільства та чинник дієвого регіонального розвитку в Україні, а також розкрито особливості взаємодії публічної влади і

громадянського суспільство в Україні в умовах воєнного стану.

Основні положення дисертації висвітлено в одинадцяти публікаціях, із них: 1 стаття у науковому виданні, проіндексованому у базі даних Web of Science Core Collection, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 розділ у колективній монографії, 5 тез доповідей у матеріалах наукових конференцій.

Участь у значній чисельності науково-комунікативних заходів свідчить про ознайомлення наукової спільноти з результатами дисертаційного дослідження. Кількість опублікованих праць відповідає вимогам, що встановлені щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

4. Значення роботи для науки, практики та суспільства

Суттєву науково-практичну значимість мають розроблені автором пропозиції щодо можливості їхнього використання в діяльності інститутів публічної влади, зокрема, стосовно реалізації нових форм і методів взаємодії зі структурами громадянського суспільства у контексті регулюванні регіонального розвитку.

Практичну значущість результатів дослідження підтверджено: - Комунальним закладом «Ветеранський простір «Пліч-о-пліч» Харківської обласної ради (Довідка № 73/03/26 від 02.03.2026 р.) в частині розробки стратегії посилення національної ідентичності (Додаток Б 1, с. 224); Харківською обласною радою (Довідка від 03.03. 2026 р.), зокрема при розробці стратегії розвитку Харківського регіону, місцевих програм із розвитку громадянського суспільства (Додаток Б 2, с. 225); громадською організацією «Агенцією місцевих ініціатив» м. Харкова (Довідка від 03.03.2026 р.) стосовно національно-патріотичного виховання молоді, розвитку україноцентричних ініціатив, волонтерських проєктів (Додаток Б 3, с. 226); Пісочинською селищною радою Харківського району Харківської області (Довідка № 02-31 від 02.03. 2026 р.), зокрема щодо емерджентних властивостей в певній системі, де спільні зусилля окремих елементів системи

дають в сукупності більш вагомий результат, ніж сума результатів елементів системи, якщо б вони не поєднувалися для взаємодії (Додаток Б 4, с. 227-228).

Сукупно отримані О. В. Малишевою теоретичні та практичні результати дають змогу підвищити спроможність органів публічного управління щодо забезпечення дієвої взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

5. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

За результатами ґрунтовного вивчення рукопису дисертаційної роботи та опублікованих наукових праць автора, а також аналізу наданого здобувачем звіту щодо перевірки тексту рукопису, порушень академічної доброчесності не було встановлено. Використані здобувачем окремі ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації

Оцінюючи в цілому позитивно подане до захисту дисертаційне дослідження, слід вказати на окремі дискусійні положення дисертації та висловити такі зауваження і пропозиції.

1. Цілком слушно Ви звертаєтесь до дефініції громадянського суспільства, презентованої ООН. Громадянське суспільство є поєднанням різних спільнот населення та громад, що презентують сферу, в якій громадяни та суспільні ініціативи організовуються навколо відповідних цілей та тематичних інтересів (с. 42). Бажано вказати: які це цілі та які тематичні інтереси? Особливо для сучасної України.

2. У роботі Ви пишете, що співпраця інститутів публічної влади та громадянського суспільства в умовах воєнного стану в Україні може значно активізуватися на національно-патріотичному полі взаємодій (с. 168). Що Ви

маєте на увазі і які дії інститути публічної влади повинні здійснювати або вже здійснюють?

3. Ви говорите, що соціальний капітал є однією із основ громадянського суспільства та детермінанти дієвого регіонального розвитку в Україні (с. 178). Як Ви це розумієте?

4. На сторінці 90 Вашої роботи йде мова про те, що в умовах розвитку інформаційних технологій постають нові виклики для інституціоналізації структур громадянського суспільства. Що маєтись на увазі?

На загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження О. В. Малишевої подані вище зауваження суттєво не впливають, додатково характеризуючи значну складність і перспективність досліджуваної проблематики.

7. Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Таким чином, за результатами вивчення тексту роботи і публікацій О. В. Малишевої можна констатувати, що основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації «Взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку», відповідають вимогам до такого виду досліджень, а подана дисертаційна робота є цілісним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що вирішує важливе науково-прикладне завдання, має теоретичну і практичну цінність у галузі публічного управління та адміністрування.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості висновків та рекомендацій, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація О. В. Малишевої відповідає галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» й спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора

філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами) та вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019), а її автор, Оксана Василівна Малишева, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри
менеджменту і публічного
адміністрування ННІ економіки і
менеджменту Харківського
національного університету міського
господарства імені О. М. Бекетова

Тетяна БЄЛЬСЬКА

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 08:29:59 30.06.2026

Назва файлу з підписом: Рецензія_Бельської Т.В. на дис_Малишевої О..pdf.p7s
Розмір файлу з підписом: 776.6 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія_Бельської Т.В. на дис_Малишевої О..pdf
Розмір файлу без підпису: 757.1 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Бельська Тетяна Валентинівна

П.І.Б.: Бельська Тетяна Валентинівна

Країна: Україна

РНОКПП: 2573214887

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 08:29:53
30.06.2026

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 514B5C86A1E5DA110400000002EBCE00828A1605

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAAdES enveloped)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.05.15 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
професору Наталії СТАТІВЦІ,
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента – доцента кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидата наук з державного управління **Кулініча Олега Васильовича** на дисертаційну роботу Малишевої Оксани Василівни «Взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Обґрунтування вибору теми дослідження.

У сучасному глобалізаційному соціумі громадянське суспільство стало невід'ємним елементом демократичної, соціальної правової держави. Інститути та інституції громадянського суспільства стали вагомим важелем впливу на державотворчі процеси шляхом взаємодії з органами публічної влади. Транспарентність та публічність прийняття управлінських рішень стали необхідним атрибутом творення демократичної держави, в якій носієм влади виступає народ, який репрезентує громадянськість у соціумі.

Для України в умовах тривалої агресії російської федерації розвиток громадянського суспільства має вагоме значення. Наша держава зацікавлена у розвитку інститутів громадянського суспільства та налагодженій системі взаємовідносин між ними. Ця зацікавленість посилюється умовами дії воєнного стану. Роль держави полягає у створенні сприятливого політичного

та правового середовища, яке дозволяє громадянському суспільству та його численним організаціям успішно виконувати свої завдання щодо надання допомоги в організації опору агресору. Створення умов для ефективної взаємодії між інститутами публічної влади та громадянського суспільства в регулюванні регіонального розвитку є запорукою стійкості нашої держави, посилення її економічного потенціалу та обороноздатності.

З огляду на це вибір теми дослідження є глибоко обґрунтованим, оскільки він безпосередньо відповідає на нагальну державну потребу – створення ефективного механізму взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку.

Дієве публічне управління цим процесом вимагає чіткого алгоритму дій з боку інститутів публічної влади, чому і присвячено дисертаційне дослідження О.В. Малишевої.

Об'єктом даного дисертаційного дослідження цілком закономірно визначено взаємодію інститутів публічної влади з громадянським суспільством, що розглядається як складна соціальна та інституційна реальність. Предметом дослідження виступає взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в Україні. Логіка наукового пошуку підпорядкована чітко сформульованій меті: теоретично обґрунтувати та розробити практичні рекомендації із удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в Україні.

У ході реалізації поставленої мети дисертантка послідовно вирішує низку складних наукових завдань. Авторка розкриває сутність, генезу та особливості публічно-управлінської специфіки поняття «громадянське суспільство», з'ясовує роль інститутів публічної влади і громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку, виокремлює методологічні пріоритети у формуванні взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства у вимірах процесу демократизації, характеризує роль цифрових технологій у взаємодії інститутів публічної влади

та громадянського суспільства в регулюванні регіонального розвитку та узагальнює зарубіжний досвід взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку, виокремлює особливості взаємовідносини влади і суспільства в контексті емпіричних вимірювань демократичних трансформацій, а також розробляє напрями вдосконалення механізмів взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в Україні. Отже, дисертаційне дослідження є своєчасним, науково значущим та критично необхідним для забезпечення дієвої взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Представлена дисертаційна робота не є ізольованим науковим пошуком, а органічно вбудована у ширший контекст досліджень у галузі публічного управління. Дослідження безпосередньо пов'язане з науковими програмами, планами, темами кафедри публічного управління та державної служби Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, де авторкою визначено основні напрями удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства як засобу регулювання регіонального розвитку в Україні. Це підтверджує тісний зв'язок дисертації з пріоритетними напрямами розвитку української науки в галузі публічного управління та забезпечення стійкого регіонального розвитку в умовах дії воєнного стану.

Характеристика основних положень роботи.

Представлена дисертаційна робота Малишевої О.В. відзначається чіткою, логічною та збалансованою структурою, яка дозволяє авторці послідовно розкрити вкрай складну проблематику, рухаючись від глибоких теоретичних абстракцій до конкретних прикладних управлінських механізмів.

Перший розділ дисертації слугує фундаментальним теоретико-

методологічним підґрунтям усього дослідження. У ньому авторка здійснює детальний аналіз поняття «громадянське суспільство», визначає його сутність та прослідковує генезис. Узагальнюючи теоретико-методологічні підходи до осмислення категорії громадянського суспільства у вимірах публічно-управлінського дискурсу, авторка зазначає, що концепт громадянського суспільства є одним із базових у розумінні взаємовідносин влади та суспільства. Нею розглянуто роль інститутів публічної влади і громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку.

Авторкою сфокусовано увагу на виявленні специфіки взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства в умовах процесу демократизації в методологічному контексті, на регіональному рівні зокрема. Аргументовано, що у розумінні проблематики демократії чітко відстежуються впливи теорій європейсько-континентального та англосаксонського типів мислення. Ці два типи розуміння корелюють із підходами до моделей місцевого самоврядування: громадівська модель є продуктом англосаксонської політико-соціальної традиції, а коріння державницької моделі відстежуються в європейсько-континентальних політико-соціальних концепціях.

Другий розділ присвячено сучасному стану взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку. Авторкою розглянуто проблематику використання цифрових технологій в контексті взаємодії органів публічної влади та громадянського суспільства у регіональному вимірі, а також зазначено, що цифрові технології можуть бути благом для громадянського суспільства, якщо представники суспільства є інформованими щодо них, якщо замість них владні структури не вирішують проблеми співіснування. Дисертанткою здійснено розгляд понять «електронне урядування» та «електронна демократія». Констатовано, що завдяки електронному урядуванню відбуваються суттєві трансформації у взаємодії інститутів публічної влади та структур громадянського суспільства, які насамперед полягають у створенні якісно нових та більш спрощених

форматів взаємодії. Аргументовано, що розвиток демократичного процесу, структур громадянського суспільства, практичне втілення ідеї правової та соціальної держави – це ключові принципи спільного буття європейських країн.

Третій розділ є кульмінацією наукового пошуку, де дисертантка виокремлює напрями вдосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в Україні. Авторкою з'ясовано найбільш проблемні моменти у взаємовідносинах інститутів публічної влади і громадянського суспільства в Україні завдяки аналізу емпіричних вимірювань демократичних трансформацій (Індекс трансформації Бертельсманна) на трьох рівнях: демократичному, економічному та управлінському. Зазначено, що в Україні в останні роки спостерігаються доволі обнадійливі результати рейтингів на демократичному рівні. Сфокусовано увагу на експлікації категорій стійкості та національної стійкості. Стійкість, на цілком слушну думку авторки, варто осмислювати як певну емерджентну поведінку системи. Констатовано, що задля формування клімату довіри між органами публічної влади та структурами громадянського суспільства в умовах воєнного стану органам влади слід налаштовувати стратегії співпраці з громадянським суспільством. Такі стратегії можуть відрізнятися у залежності від регіону, їм може бути притаманна власна специфіка взаємодії. Ця специфіка детермінована статусом відповідної території: зона бойових дій, або ж зона можливих бойових дій, або ж умовно безпечна територія України тощо. Цей розділ переконливо доводить здатність авторки мислити категоріями публічного управління.

Найважливіші наукові результати, що містяться в дисертації.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у вирішенні важливого науково-прикладного завдання – обґрунтуванні теоретичних положень і визначенні практичних рекомендацій із удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні

регіонального розвитку. Авторкою чітко розмежовано результати, що становлять безперечну наукову новизну: отримані вперше, такі, що удосконалені, та ті, що набули подальшого розвитку.

Головним здобутком, сформульованим уперше, є доведення здатності високого рівня соціального капіталу у суспільстві сприяти тісній взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку, посилювати забезпечення системи національної стійкості, особливо за наявності кризових умов у соціумі. Запропоновано власне визначення дефініції соціального капіталу в контексті взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку, як комплексу неформальних цінностей, норм, традицій, які забезпечують довіру та співпрацю між людьми, сприяючи їхньому об'єднанню для реалізації спільних ініціатив щодо регіонального розвитку. Також вперше дисертанткою обґрунтовано, що дієва взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства з урахуванням регіональної специфіки сприяє виробленню та впровадженню національно-патріотичної політики, зокрема, у сфері формування загальнодержавної національної ідентичності, яка здатна стати детермінантою забезпечення легітимації інститутів публічної влади в Україні в період воєнного стану за умов неможливості оновлення публічної влади шляхом виборів у демократичний спосіб.

Вдосконалення зазнав понятійно-категоріальний апарат публічного управління та адміністрування щодо демократизації як сукупності процесів, що детермінують всебічний розвиток демократичної політичної системи на різних взаємопов'язаних рівнях: публічно-управлінському, політико-правовому, інституційному, електоральному, соціокультурному тощо. Саме така експлікація концепту демократизації тісно корелює з публічно-управлінським дискурсом, оскільки включає формування взаємовідносин між інститутами публічної влади та громадянського суспільства у демократичному ключі. Також вдосконалено методичний підхід стосовно виявлення

пріоритетних напрямів досліджень у сфері індексування стану демократії рядом відомих міжнародних організацій: Freedom House (Дім Свободи); Democracy Index («Індекс демократії»); Індеси глобального стану демократії (Global State of Democracy – GSoD); Індекс «Різновиди демократії» (Varieties of Democracy – V-Dem); Індекс відкритості уряду WJP (World Justice Project); Індекс трансформації Бертельсманна (Bertelsmann Transformation Index – BTI). Констатовано, що задля аналізу взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства в Україні найоптимальнішими є дослідження Індeksu трансформації Бертельсманна, де здійснюється глибинний аналіз демократичних трансформацій на трьох взаємопов'язаних рівнях: політичні (демократичні) трансформації, економічні трансформації, державне врядування (управлінські трансформації) та обґрунтування щодо того, що навіть вже під час війни, яку росія почала проти України у 2014 році, в Україні тривав успішний процес демократичних трансформацій, в тому числі і завдяки дієвій взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку. Мова йде про реформу децентралізації публічної влади, яку можна оцінити, як одну з найвагоміших та найдемократичніших реформ політико-управлінського простору України. Авторкою вдосконалено підхід щодо електронного врядування, завдяки якому відбуваються суттєві трансформації у взаємодії інститутів публічної влади та структур громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку, які насамперед полягають у створенні якісно нових та більш спрощених форматів взаємодії. Електронна демократія детермінує створення нових та більш якісних форм громадської участі. Разом із тим, слід усвідомлювати проблему існування цифрового розриву, коли у людей може бути відсутнім доступ до інформаційних технологій.

Подальшого розвитку набули систематизація демократичних, економічних та управлінських трансформацій в Україні за окремими критеріями та показниками з 2006 по 2024 роки, на основі яких виокремлено конструктивні та проблемні показники з огляду на необхідність корегування

стратегій дієвої взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку, а також узагальнення, що високий рівень довіри між індивідами в суспільстві гарантує формування ефективних інститутів громадянського суспільства. Зазначено, що інститути публічної влади задля забезпечення високого рівня довіри суспільства до владних органів повинні більш ефективно формувати стратегічні комунікації, на регіональному рівні зокрема та інструменти регулювання регіонального розвитку в умовах правового режиму воєнного стану в Україні де відбулися суттєві трансформації у взаємовідносинах між інститутами публічної влади та громадянського суспільства, що, зокрема, спричинено змінами у балансі повноважень органів публічної влади. Специфіка цих змін обумовлюється регіональним контекстом: у залежності від ступеня наближеності певної території до зони бойових дій суттєво відрізняються стратегії взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, достовірність результатів дослідження, висновків і рекомендацій базується на системному та коректному використанні сучасного методологічного інструментарію науки публічного управління. Дисертанткою вдало використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів. У дисертаційному дослідженні для визначення організаційно-правових засад взаємодії інститутів публічної влади з громадянським суспільством в Україні використано структурно-функціональний метод. За допомогою системного методу у дослідженні здійснено аналіз інститутів публічної влади як цілісної системи, що характеризується складною структурою. Також у дослідженні застосовувалися історичний метод, порівняльний метод, метод моделювання та ін.

Методологічною основою для виявлення специфіки соціального капіталу, як базису громадянського суспільства та чинника дієвого регіонального розвитку, стали концепції таких теоретиків, як: П. Бурдьє, Дж. Коулнем, Р. Патнам, Ф. Фукуяма тощо.

Задля виявлення специфіки взаємодії інститутів публічної влади з громадянським суспільством, їхньої ролі у формуванні стратегій зміцнення демократії здійснено аналіз емпіричних вимірювань демократичних трансформацій різними аналітичними агенціями: Індекс трансформації Бертельсманна – BTI (Bertelsmann Transformation Index); Freedom House (Дім Свободи); Democracy Index («Індекс демократії»); Індеси глобального стану демократії (Global State of Democracy – GSoD); Індекс «Різновиди демократії» (Varieties of Democracy – V-Dem) Інституту V-Dem; Індекс відкритості уряду WJP (World Justice Project).

Достовірність результатів підтверджується також масштабною джерельною базою та структурною наповненістю роботи. Дослідження підкріплено репрезентативним фактологічним та статистичним матеріалом. Аналіз показав, що робота містить необхідний візуальний та табличний інструментарій, який допомагає сприймати складні концептуальні побудови.

Практична значущість результатів дисертаційного дослідження.

Практична значущість дисертаційного дослідження Малишевої О.В. полягає у можливості їхнього використання в діяльності інститутів публічної влади, зокрема, стосовно реалізації нових форм і методів взаємодії зі структурами громадянського суспільства у контексті регулюванні регіонального розвитку та підтверджується впровадженням її наукових результатів у діяльність органів публічної влади. Розроблені авторкою у дисертаційному дослідженні пропозиції та рекомендації щодо покращення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку використані: Харківською обласною радою (Довідка про впровадження від 03.03. 2026 р.), зокрема при розробці

Стратегії розвитку Харківської області, місцевих програм із розвитку громадянського суспільства; Пісочинською селищною радою Харківського району Харківської області (Довідка про впровадження № 02-31 від 02.03.2026 р.); Комунальним закладом «Ветеранський простір «Пліч-о-пліч» Харківської обласної ради (Довідка про впровадження № 73/03/26 від 02.03.2026 р.) в частині розробки стратегії посилення національної ідентичності; громадською організацією «Агенцією місцевих ініціатив» (Довідка про впровадження від 03.03.2026 р.) стосовно національно-патріотичного виховання молоді, розвитку україноцентричних ініціатив, волонтерських проєктів.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Структура дисертації відповідає встановленим вимогам до оформлення наукових кваліфікаційних робіт і включає анотацію, зміст, вступ, три логічно пов'язані між собою розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Загальний обсяг роботи становить 236 сторінок, до яких входять 13 таблиць, 6 рисунків, 15 додатків на 18 аркушах. Список використаних джерел налічує 251 найменування, з яких 63 – іноземними мовами.

Оформлення дисертації виконано відповідно до вимог Наказу МОН України від 12.01.2017 № 40. Стиль викладення тексту є науково-академічним, чітким, аргументованим і витриманим у межах наукової традиції. Під час аналізу дисертації не виявлено порушень принципів академічної доброчесності, текст відповідає критеріям оригінальності, а всі використані джерела належно оформлені та процитовані.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Тим не менш, дисертаційна робота Малишевої О.В. не позбавлена окремих дискусійних аспектів, які можуть слугувати підґрунтям для подальших наукових обговорень й уточнень:

1. У першому розділі роботи (стор. 48–49) дисертантка розглядає

співвідношення публічної та суспільної влади, наголошуючи на детермінованості першої демократичними цінностями соціуму. Проте поза увагою авторки залишилося питання суб'єктно-об'єктного розподілу та ієрархічності між цими формами влади. Для науки публічного управління важливо чіткіше експлікувати: чи є суспільна влада першоосновою для легітимації публічної влади, і як цей взаємозв'язок впливає на спроможність третього сектору виступати рівноправним партнером органів влади у регулюванні регіонального розвитку.

2. Твердження здобувачки щодо прояву двоєдиності природи регіонального розвитку через керовані процеси та самоорганізацію (стор. 54) доцільно перевести з площини загальнотеоретичних абстракцій у практичний вимір. Оскільки у роботі розглядається реформа децентралізації як одна з найвагоміших демократичних трансформацій в Україні, авторці слід було б на конкретних прикладах показати дію цієї матриці на рівні областей чи територіальних громад (зокрема, у Харківському регіоні).

3. Дискусійним є положення про національно-патріотичну політику як чинник легітимації інститутів публічної влади в умовах неможливості виборчого оновлення влади. Такий підхід загалом є зрозумілим у контексті російської агресії та воєнного стану, однак потребує додаткового балансування з принципами демократичного врядування, політичного плюралізму, недопущення інструменталізації громадянського суспільства та збереження автономності громадських інституцій. Доцільно було б чіткіше розмежувати співпрацю влади і громадянського суспільства у сфері формування національної ідентичності та ризик перетворення такої співпраці на односторонню мобілізаційну модель, у якій громадянське суспільство виступає переважно виконавцем державної політики, а не самостійним партнером.

4. У третьому розділі дисертації здобувачка приділяє значну увагу тлумаченню категорій "стійкість" та "національна стійкість", цілком справедливо інтерпретуючи останню як емерджентну поведінку системи.

Водночас, зважаючи на предмет дослідження вбачається певний концептуальний розрив між макрорівневим (національним) розумінням стійкості та його проявами на рівні конкретних територій. Авторці варто було б чіткіше окреслити дефініцію "регіональна стійкість" та теоретично обґрунтувати архітектуру цього феномену. Зокрема, доцільно пояснити, як саме синергія органів публічної влади та третього сектору конвертується у стійкість окремої області чи територіальної громади в умовах воєнних викликів.

У цілому висловлені зауваження мають на меті поглиблення теоретико-методологічної основи дослідження та зміцнення його концептуальної узгодженості, що сприятиме більш системному осмисленню механізмів взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку України.

Загальний висновок

Представлена Малишевою Оксаною Василівною дисертація на тему «Взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування», є самостійною та змістовно цілісною, завершеною науковою працею. Дисертація демонструє достатній рівень наукової новизни, належну методологічну обґрунтованість, прикладну спрямованість і практичну значущість результатів, що підтверджується їх апробацією та впровадженням у діяльність органів публічної влади.

У роботі не виявлено порушень академічної доброчесності, текст містить належні посилання на використані джерела, а наукові положення є результатом особистої дослідницької діяльності здобувача. Структура та зміст дисертаційної роботи повною мірою розкриває тему наукового дослідження та відповідає спеціальності.

Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України №40 від

12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій», постанові Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

На підставі проведеного аналізу вважаю, що дисертант Малишева Оксана Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі публічного управління та адміністрування.

Офіційний рецензент

доцент кафедри права, національної безпеки
та європейської інтеграції ННІ «Інститут
державного управління» Харківського
національного університету імені В. Н. Каразіна,
кандидат наук з державного управління

Олег КУЛІНІЧ

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 16:14:11 01.07.2026

Назва файлу з підписом: Рецензія Кулініча О.В..pdf
Розмір файлу з підписом: 202.4 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Рецензія Кулініча О.В..pdf
Розмір файлу без підпису: 168.0 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Кулініч Олег Васильович
П.І.Б.: Кулініч Олег Васильович
Країна: Україна
РНОКПП: 2471200950
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 16:14:01 01.07.2026
Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг
Серійний номер: 514B5C86A1E5DA1104000000756A1F0027B16D05
Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Кваліфікований
Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (PAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.05.15 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
професору Наталії Валеріївни СТАТІВЦІ,
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента – професора кафедри міжнародних відносин ННІ
«Каразинський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
доктора наук з державного управління, професора **Соловиха Віталія
Павловича** на дисертаційну роботу **Малишевої Оксани Василівни**
«Взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства у
регулюванні регіонального розвитку», подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії з галузі знань 28 –
«Публічне управління та адміністрування»
за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Розробка дієвих механізмів взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку сьогодні є одним із найактуальніших у вітчизняному науковому дискурсі публічного управління. Військова агресія росії проти України спонукають до посилення соціального партнерства між державою та інститутами громадянського суспільства. Досвід опору агресору свідчить, що громадянське суспільство є вагомим інструментом відпору окупанту, але в той же час його функціонування є більш ефективним за участі держави. При цьому держава зацікавлена у розвитку інститутів громадянського суспільства та налагодженій системі взаємовідносин між ними.

Усе це підтверджує необхідність консолідації зусиль держави з інститутами громадянського суспільства. При цьому основними завданнями держави є створення ефективно діючого механізму взаємодії громадян із органами державної влади, їх участь у розробці ефективних державних рішень, які вирішують найважливіші соціальні, економічні та інші суспільно значущі питання.

Актуальність теми дисертаційного дослідження посилюється також практичними потребами модернізації сектору регіонального розвитку де механізми взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства виступають дієвим інструментом у його регулюванні. Таким чином, зазначене робить вибір теми дисертаційної роботи О. В. Малишевої своєчасним, обґрунтованим та таким, що відповідає вимогам сучасного етапу розвитку публічного управління та адміністрування в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Тема дисертаційної роботи виконана в рамках наукових програм, планів, тем кафедри публічного управління та державної служби Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Автором визначено основні напрями удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства як засобу регулювання регіонального розвитку в Україні.

Характеристика основних положень роботи.

Дисертаційна робота О. В. Малишевої виконана на належному науково-методологічному рівні і присвячена комплексному дослідженню проблематики взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку.

Структурно дослідження складається зі вступу, трьох розділів, поділених на дев'ять підрозділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, переліку використаних джерел та додатків. Така архітектура роботи забезпечує логічну послідовність викладу, поступовий перехід від теоретико-методологічних засад до аналізу сучасного стану та обґрунтування напрямів удосконалення інституційної архітектури сектору безпеки.

У вступі достатньо ґрунтовно обґрунтовано актуальність теми, визначено мету і завдання дослідження, його об'єкт та предмет, охарактеризовано методологію, сформульовано наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про апробацію та публікації автора, описано

структуру й обсяг дисертації.

Перший розділ присвячено теоретичним засадам взаємодії інститутів влади і громадянського суспільства як засобу регіонального розвитку, в якому автор концептуалізує «громадянське суспільство» в публічно-управлінському вимірі, розкриває його сутність та прослідковує генезу даного феномену. Визначає роль інститутів публічної влади і громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку та виокремлює методологічні пріоритети у формуванні взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства у вимірах процесу демократизації.

Другий розділ містить ґрунтовний аналіз сучасного стану взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку. Зокрема окреслює роль цифрових технологій у взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регіональному вимірі, узагальнює зарубіжні практики взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку та аналізує взаємовідносини влади і суспільства в контексті емпіричних вимірювань демократичних трансформацій в контексті міжнародного досвіду.

Третій розділ присвячено напрямам удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку в Україні. Зокрема пропонуються механізми взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства в Україні в контексті демократичних трансформацій. Доведено, що соціальний капітал є основою громадянського суспільства та чинник дієвого регіонального розвитку в Україні. також виокремлюються особливості взаємодії публічної влади і громадянського суспільства в Україні в умовах воєнного стану.

У дослідженні застосовано низку загальнонаукових методів та спеціальних методів науки публічного управління, що забезпечило комплексний підхід до проблеми виявлення пріоритетних стратегій взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у контексті регулювання регіонального розвитку. Зокрема, дослідження базується на застосуванні загальнонаукових принципів аналізу і синтезу, об'єктивності, системності, індукції та дедукції,

єдності історичного та логічного, сходження від абстрактного до конкретного тощо.

У дисертаційному дослідженні з метою визначення організаційно-правових засад взаємодії інститутів публічної влади з громадянським суспільством в Україні використано структурно-функціональний метод. За допомогою системного методу у дослідженні здійснено аналіз інститутів публічної влади як цілісної системи, що характеризується складною структурою. Також у дослідженні застосовувалися історичний метод, порівняльний метод, метод моделювання та ін.

Методологічною основою для виявлення специфіки соціального капіталу, як базису громадянського суспільства та чинника дієвого регіонального розвитку, стали концепції теоретиків: П. Бурдьє, Дж. Коулнем, Р. Патнам, Ф. Фукуяма та ін.

Задля виявлення специфіки взаємодії інститутів публічної влади з громадянським суспільством, їхньої ролі у формуванні стратегій зміцнення демократії здійснено аналіз емпіричних вимірювань демократичних трансформацій різними аналітичними агенціями: Індекс трансформації Бертельсманна – BTI (Bertelsmann Transformation Index); Freedom House (Дім Свободи); Democracy Index («Індекс демократії»); Індeksi глобального стану демократії (Global State of Democracy – GSoD); Індекс «Різновиди демократії» (Varieties of Democracy – V-Dem) Інституту V-Dem; Індекс відкритості уряду WJP (World Justice Project) тощо.

У цілому, структура дисертації О. В. Малишевої є логічно вибудованою, наукове викладення матеріалу – послідовним та аргументованим, що сприяє цілісному сприйняттю запропонованих автором концептуальних рішень.

Найважливіші наукові результати, що містяться в дисертації.

Серед наукових результатів дисертаційного дослідження О. В. Малишевої, що мають ознаки наукової новизни, рецензент вважає за доцільне виділити такі:

уперше доведено, що високий рівень соціального капіталу у суспільстві здатний сприяти тісній взаємодії інститутів публічної влади та громадянського

суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку, стаючи його дієвим чинником посилюючи забезпечення системи національної стійкості, особливо за наявності кризових умов у соціумі. Запропоновано власне визначення дефініції соціального капіталу в контексті взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у процесі регулювання регіонального розвитку, як комплексу неформальних цінностей, норм, традицій, які забезпечують довіру та співпрацю між людьми, сприяючи їхньому об'єднанню для реалізації спільних ініціатив щодо регіонального розвитку та обґрунтовано, що дієва взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства з урахуванням регіональної специфіки сприяє виробленню та впровадженню національно-патріотичної політики, зокрема, у сфері формування загальнодержавної національної ідентичності, яка здатна стати детермінантою забезпечення легітимації інститутів публічної влади в Україні в період воєнного стану за умов неможливості оновлення публічної влади шляхом виборів у демократичний спосіб;

удосконалено понятійно-категоріальний апарат публічного управління та адміністрування щодо демократизації як сукупності процесів, що детермінують всебічний розвиток демократичної політичної системи на різних взаємопов'язаних рівнях: публічно-управлінському, політико-правовому, інституційному, електоральному, соціокультурному тощо. Саме така експлікація концепту демократизації тісно корелює з публічно-управлінським дискурсом, оскільки включає формування взаємовідносин між інститутами публічної влади та громадянського суспільства у демократичному ключі, а також методичний підхід стосовно виявлення пріоритетних напрямів досліджень у сфері індексування стану демократії рядом відомих міжнародних організацій: Freedom House (Дім Свободи); Democracy Index («Індекс демократії»); Індекси глобального стану демократії (Global State of Democracy – GSoD); Індекс «Різновиди демократії» (Varieties of Democracy – V-Dem); Індекс відкритості уряду WJP (World Justice Project); Індекс трансформації Бертельсманна (Bertelsmann Transformation Index – BTI). Констатовано, що задля аналізу взаємовідносин інститутів публічної влади та громадянського суспільства в Україні

найоптимальнішими є дослідження Індексу трансформації Бертельсманна, де здійснюється глибинний аналіз демократичних трансформацій на трьох взаємопов'язаних рівнях: політичні (демократичні) трансформації, економічні трансформації, державне врядування (управлінські трансформації);

удосконалено обґрунтування щодо того, що навіть вже під час війни, яку росія почала проти України у 2014 році, в Україні тривав успішний процес демократичних трансформацій, в тому числі і завдяки дієвій взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку. Мова йде про реформу децентралізації публічної влади, яку можна оцінити, як одну з найвагоміших та найдемократичніших реформ політико-управлінського простору України та підхід щодо електронного врядування, завдяки якому відбуваються суттєві трансформації у взаємодії інститутів публічної влади та структур громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку, які насамперед полягають у створенні якісно нових та більш спрощених форматів взаємодії. Електронна демократія детермінує створення нових та більш якісних форм громадської участі. Разом із тим, слід усвідомлювати проблему існування цифрового розриву, коли у людей може бути відсутнім доступ до інформаційних технологій;

дістало подальшого розвитку систематизація демократичних, економічних та управлінських трансформацій в Україні за окремими критеріями та показниками з 2006 по 2024 роки, на основі яких виокремлено конструктивні та проблемні показники з огляду на необхідність корегування стратегій дієвої взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку й узагальнення, що високий рівень довіри між індивідами в суспільстві гарантує формування ефективних інститутів громадянського суспільства. Інститути публічної влади задля забезпечення високого рівня довіри суспільства до владних органів повинні більш ефективно формувати стратегічні комунікації, на регіональному рівні зокрема, а також інструменти регулювання регіонального розвитку в умовах правового режиму воєнного стану в Україні де відбулися суттєві трансформації у взаємовідносинах між інститутами публічної влади та громадянського суспільства, що, зокрема,

спричинено змінами у балансі повноважень органів публічної влади.. Специфіка цих змін обумовлюється регіональним контекстом: у залежності від ступеня наближеності певної території до зони бойових дій суттєво відрізняються стратегії взаємодії інститутів публічної влади та громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку.

Зазначені наукові результати у сукупності утворюють цілісне теоретико-методологічне підґрунтя для системного удосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку та мають як теоретичне, так і прикладне значення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна.

Достовірність та обґрунтованість наукових результатів, отриманих О. В. Малишевою, забезпечується ґрунтовним опрацюванням широкого кола вітчизняних та зарубіжних наукових джерел (перелік використаних джерел налічує 251 найменування (на 27 сторінках), із яких 63 – іноземними мовами), нормативно-правових актів України та документів у сфері взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку.

Висновки і рекомендації автора логічно впливають із проведеного аналізу, спираються на достовірний емпіричний матеріал та узгоджуються з базовими положеннями сучасної теорії публічного управління у сфері взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку. Залучення значного масиву зарубіжних джерел та зіставлення вітчизняного досвіду з міжнародними практиками забезпечує наукову коректність та зовнішню верифікованість запропонованих рішень.

Новизна одержаних результатів є очевидною як на рівні концептуальної моделі, так і на рівні окремих елементів – системи критеріїв інституційної зрілості, механізмів координації, методичних підходів до компаративного аналізу. Запропоновані теоретичні узагальнення та практичні рекомендації відповідають сучасним трендам регіонального розвитку.

Структура дисертації, що включає вступ, три розділи з дев'ятьма підрозділами, висновки, перелік використаних джерел і додатки, демонструє логіку поетапного вирішення поставлених завдань і відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Практична значущість результатів дисертаційного дослідження.

Практичне значення одержаних О. В. Малишевою результатів полягає у можливості їх використання органами державної влади та органів місцевого самоврядування й громадськими організаціями України при розробці стратегічних, програмних і нормативно-правових документів у сфері взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку, впровадженні механізмів міжвідомчої координації, удосконаленні системи реагування на комплексні гібридні загрози.

Розроблені автором у дисертаційному дослідженні пропозиції та рекомендації щодо покращення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулювання регіонального розвитку використані Харківською обласною радою (Довідка від 03.03. 2026 р.), зокрема при розробці стратегії розвитку Харківського регіону, місцевих програм із розвитку громадянського суспільства; Пісочинською селищною радою Харківського району Харківської області (Довідка № 02-31 від 02.03. 2026 р.), зокрема щодо емерджентних властивостей в певній системі, де спільні зусилля окремих елементів системи дають в сукупності більш вагомий результат, ніж сума результатів елементів системи, якщо б вони не поєднувалися для взаємодії; Комунальним закладом «Ветеранський простір «Пліч-о-пліч» Харківської обласної ради (Довідка № 73/03/26 від 02.03.2026 р.) в частині розробки стратегії посилення національної ідентичності; громадською організацією «Агенцією місцевих ініціатив» м. Харкова (Довідка від 03.03.2026 р.) стосовно національно-патріотичного виховання молоді, розвитку україноцентричних ініціатив, волонтерських проєктів.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Аналіз дисертаційної роботи О. В. Малишевої та публікацій автора не виявив порушень академічної доброчесності, ознак фальсифікації чи фабрикації тексту.

Дисертація має традиційну структуру: анотацію двома мовами (українською та англійською), список публікацій здобувача за темою дисертації, зміст, вступ, три розділи з висновками до кожного, загальні висновки, перелік використаних джерел, додатки. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності. Оформлення дисертації відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 № 40 (у редакції від 12.07.2019 р.).

Основні результати дисертаційного дослідження достатньою мірою висвітлено у наукових публікаціях здобувача. Загалом за темою дисертації О. В. Малишевою опубліковано в одинадцяти публікаціях, із них: 1 стаття у науковому виданні, проіндексованому у базі даних Web of Science Core Collection, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 розділ у колективній монографії, 5 тез доповідей у матеріалах наукових конференцій. Результати дослідження апробовано на таких науково-практичних комунікативних заходах: XVIII Міжнародний науковий конгрес «Публічне управління XXI століття: світові практики та національні перспективи» (Харків, 26 квітня 2018 р.); науково-практична конференція за підсумками стажування слухачів «Публічне управління в Україні: теорія, практика, інновації» (Харків, 27 вересня 2018 р.); Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Міське самоврядування: сучасні тенденції розвитку (м. Київ, 3 грудня 2018 р.); XIX Міжнародний науковий конгрес «Публічне управління XXI століття: синтез науки та практики» (Харків, 19 квітня 2019 р.); науково-практична конференція «Потенціал молоді у розвитку публічного управління в Україні» (Харків, 25 лютого 2026 р.) та ін. Також окремі аспекти результатів дослідження були представлені на Онлайн-наradі з питань обговорення проєкту (оновлення) Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки (Харків, 10 січня 2025 р.), впроваджені в Перший модуль навчально-практичного курсу

«Впровадження Закону України № 3077-IX «Про службу в органах місцевого самоврядування»: аспекти для обласних та районних рад» (Харків, 28 травня 2025 р.) та доповідалися в рамках навчальній програмі «Формування інструментів регіональної політики в процесі інтеграції України до Європейського Союзу. Основи, можливості та виклики» (Польща, м. Варшава, м. Катовіце, 07-09 вересня 2025 р.), представлені на засіданні Круглого столу з актуальних проблем публічного управління в умовах сучасних викликів (Харків, 29 вересня 2025 р.), пропонувалися до практичного впровадження у відкритій дискусії щодо можливостей співпраці територіальних громад з Програмою «U-LEAD з Європою» (Харків, 06 лютого 2026 р.) та на II Форумі старост Незламної Харківщини (Харків, 19 лютого 2026 р.).

Стиль викладу матеріалу науковий, послідовний, виважений та в цілому зрозумілий. Дисертація є завершеною цілісною науковою працею, що демонструє здатність здобувача до самостійного проведення наукового дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

При загалом позитивній оцінці дисертаційної роботи О. В. Малишевої слід висловити низку зауважень та побажань дискусійного характеру, які не зменшують її наукової та практичної цінності, проте можуть бути враховані автором у подальшій науковій діяльності:

1. У роботі превалює концептуально-теоретичний розгляд досліджуваної проблематики, водночас емпірична складова не отримала достатнього розкриття. У зв'язку з цим видається доцільним доповнити дослідження аналізом конкретних регіональних кейсів взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства, що сприяло б підвищенню обґрунтованості та переконливості сформульованих висновків.

2. Авторське визначення у роботі соціального капіталу є змістовним і логічно інтегрованим у загальну концепцію дослідження, однак потребує подальшої операціоналізації. Зокрема, у роботі недостатньо уваги приділено методам його вимірювання та індикаторам оцінки, що обмежує можливість

практичного використання запропонованого підходу.

3. Запропоновані напрями вдосконалення взаємодії інститутів публічної влади і громадянського суспільства мають переважно узагальнений характер. Доцільним є їх подальше уточнення через конкретні механізми реалізації, інструменти публічної політики або управлінські рішення, що підвищить прикладну значущість результатів дослідження.

4. Аналіз ролі цифрових технологій у взаємодії влади і громадянського суспільства здебільшого зосереджений на позитивних аспектах. Водночас недостатньо розкрито потенційні ризики цифровізації, зокрема проблеми цифрового розриву, інформаційної безпеки та нерівного доступу до електронних сервісів, що потребує більш збалансованого підходу.

5. На сторінці 53 дисертаційної роботи автором наводиться поняття інституту державно-управлінського (або ж публічно-управлінського) дане А. Васіною. Бажано було б навести і власне бачення цієї дефініції.

Зазначені зауваження не мають принципового характеру і не знижують загальної наукової цінності дисертаційної роботи, однак їх врахування сприятиме підвищенню рівня обґрунтованості та прикладної орієнтованості дослідження.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Малишевої Оксани Василівни «Взаємодія інститутів публічної влади і громадянського суспільства у регулюванні регіонального розвитку», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування», є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, що має наукову новизну та практичну значущість. У дисертації відсутні ознаки порушення академічної доброчесності.

Структура та зміст дисертаційної роботи повною мірою розкривають тему наукового дослідження та відповідають заявленій спеціальності. Дисертація відповідає вимогам Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про

затвердження вимог до оформлення дисертацій», постанові Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка – Малишева Оксана Василівна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент –

професор кафедри міжнародних відносин
ННІ «Каразинський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна, доктор наук
з державного управління, професор

Віталій СОЛОВИХ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:57:01 30.06.2026

Назва файлу з підписом: 3. Солових В.П._рец-т.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 39.4 КБ

Назва файлу без підпису: 3. Солових В.П._рец-т.docx.zip
Розмір файлу без підпису: 36.1 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: СОЛОВИХ ВІТАЛІЙ ПАВЛОВИЧ

П.І.Б.: СОЛОВИХ ВІТАЛІЙ ПАВЛОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 2621100999

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:40:44
30.06.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000A87E390163D5A607

Тип носія особистого ключа: Незахищений

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Підписані файли: 3. Солових В.П._рец-т.docx

Версія від: 2026.05.20 13:00